

Traditional childbirth rites and rituals

PUNJAB KAY RASM-ORIWAJ KA ENCYCLOPAEDIA by E D MacLagan, translated by Yasser Jawwad; pp280; Price Rs280; Published by Book Home, Book Street, 46 Mozang Road, Lahore.

According to a UN report, a woman from Rajputana, said that if she was going to give birth to a girl she would kill her. She had already killed two new-born girls. Her plea was that being very poor her family could not afford dowry for the girls, which she said was unavoidable. The report says that because of the fear bearing a girl child many of the pregnant women from lower classes try to find out the sex of their unborn child, and if it is a girl then the first thing they do is to have an abortion.

This is the latest unfortunate trend among couples from poor classes, who in the past used to observe many rites starting from pregnancy to the birth of a child. The ritual among Muslims and Hindus had been recorded by MacLagan a former governor of Punjab. He had replaced the Lt Governor O'Dwyer who was labelled as the manager of the massacre at the Jallianwala Bagh, Amritsar in 1919.

According to Hindu rites and ceremonies of birth, MacLagan says: The first menstruation after the marriage has been consummated is the occasion of a strict *tabu* in Mandi (now in Himachal Pradesh). The wife must touch no one, and should not even see any one, to secure that which she is shut up for in a dark room. She must not use milk, oil or meat and while she is still impure, the following rite is performed: On a day chosen as auspicious by a Brahmin all the female relatives of the wife assemble, and kinswomen wash her head with *gondhana*. Then after she has bathed, five cakes of flour, walnut and pomegranates are put in her lap, with a pretty child, in order that she, too, may bear such a child. Looking into its face she gives it some money and cakes, and then the family priest

makes her worship Ganapati. In return he receives a fee in money, with many things also offered to the goddess.

Such were the costly rites for the coming child among Hindus and now we know that the girl child is not welcome at all. Among Muslims the way of determination of sex has been explained by the author: If the milk in the woman's breasts before birth be thin the birth of a boy is anticipated, otherwise a girl is expected. Or sometimes some of the milk is put in a shell and fire applied to it; if it dries up completely, a girl is expected, otherwise a boy.

About the birth ceremonies and observances he writes: When the birth pains commence, *Bibi Mariyam ka punja*, a leaf of whose shape resembles that of a hand, is put in a jar of water. As

"The Ghebas to do not use knife to cut the cord, but a narra or nalla or spindle obtained by the midwife from a weaver's house. With this the midwife cuts the cord, after pressing it with her feet and then buries it in the ground."

Such were the interesting details which have preceded the present day rites and observances among Hindus and Muslims of the South Asia. We know many of our senior writers, like Noor Ahmad Chishti, had also written books on these subjects and much before them Al-Beruni and set an excellent example. This translation may coax some writers and researchers to do a survey and document the present-day rites, rituals and observances at the time of childbirth.

★ ★ ★ ★ ★

IK GAVACHI SHAM by Shahida Dilawar Shah; pp80; price Rs.110; published by Mehboob publications, Iqra Centre, Ghazni Street, Urdu Bazar, Lahore.

Shahida is young and a new entrant in punjabi literature and journalism. Before this collection of poetry she contributed columns to a punjabi daily of Lahore in which she used to boldly present her point of view. Now this collection is presented with the same boldness, of which the following poem is the proof: It carries the title of *Ik Nazm*:

*Aurat kol hun time naheen
honda Dulley Bhatti jaman da,
Beautician toan vehlian ho kay
van sawaney function vaikhan,
Rehnda jhairra mar mukaya
Chabiwali goli nein.*

Shahida is very keen critic of society which she sees as being devoid of many parennial values of virtues. She is also very critical of some of the old values of extraordinary conservative feudal patterns. Her poem titled *Commitment* hits the tradition of girls' marriage to the Quran:

*Nikki umray ohdey hathh vich
dey kay ik kitab, Vailey nein far-
man aeh keeta "aeh teri taqdeer"
Naal Quran nikah parrhaya,
mojaan maran veer. — STM*

Punjabi Books

delivery approaches, the leaf opens out, and as it does so the birth takes place. This observance also, it is believed, facilitates a safe delivery.

"As among Hindus, delivery of a baby among Muslims is usually effected on the ground, the mother being made to lie on a quilt with her head to the north and her feet to the south. She thus faces Makkah, and if she dies in child-birth she expires in the posture in which Muhammadans are buried.

"In Amritsar and Gujrat the parents or mothers' formal permission to the severance of the cord must be obtained by the Midwife. But in Rawalpindi the eldest and the most respected woman of the family takes up the child as soon as it is born in order to communicate her own virtues to it. She also buries the secundines on the spot where the birth has taken place, and cuts the cord, which is preserved with great care.

Since the provincial award has not been given to all towns are waiting for it. But the new towns are suffering because they have to establish credibility.

"Once money starts coming and town offices are hired on rent, things start falling in place," says.

The tehsil municipality of Gulberg Town claims problems are there, but expects it to be a long time. The towns are almost all in a state of accounts.

"There is no machinery and no staff. A primary office has been set up. Model Town courts have started rolling, but unless money starts coming, one cannot expect results.

"The town managers have been told to hire trucks, but it cannot carry vehicles to carry out people, anti-encroachment. Towns need machinery out basic development and maintenance jobs."

Circular
almost
encroachment
upon

Continued from

used by labourers for storing goods remain due in the middle of the road. Akbari Mandi.

One side of the road, Milad Chowk to Do. Chowk is in permanent session of pavement vegetables, fruit. Wheelbarrows of weighing different kinds of sumers goods occupy the side of the road.

A number of trucks remain parked on the stretch near the B. General Bus Stand, Lahore Fort.

Donat

FOUNDED BY QAUID-I-AZAM MOHAMMAD ALI JINNAH

DAWN

Tribute to a 'paradise lost'

RAKAPOSHI DI CHHAAN by Malik Arshad Husain; pp 240; Price Rs200; Published by Hindko Literary Society, Sherkot Road, Gulbahar 2; Peshawar.

This is perhaps the second travelogue in Hindko written by a young Peshawari who initially started his literary career in English and Urdu languages. After completing his education, according to the secretary of the Hindko Literary Society, Arshad started writing his book in English, but he was coaxed by his friends to write his experiences in his mother tongue; Hindko is also the mother tongue of the residents of areas from Abbottabad to Kaghan.

The counsel prevailed and he wrote the book on the most beautiful parts of the country which bore the brunt of the Oct 8 devastating earthquake. Many of the towns and villages were visited by Arshad and his four friends in the good old days. One wonders whether he would be able to recognize the bridge on river Kunhar which was the only link between two parts of Balakot, the city where two martyrs Syed Ahmad and Shah Ismaeel are buried, if he were to revisit the area now.

The road to Kaghan passes through the Hazara district, which in ancient times was dominated by Buddhists who left many historical monuments in the area. Not much has been heard of the fate of the known monuments in Mansehra and the surrounding areas; hopefully these ruins have escaped damage. Malik Arshad has referred to these remains, particularly the rock carvings of Ashoka, one of which was placed near Mansehra city. Arshad says that once there was a small village where came a chief with the name of Aman Khan and people of the area presented him *sehras* (flower wreaths) as a token of respect and love and the village was renamed as Amansehra, Mansehra being a corruption of that name.

Arshad has also narrated an interesting story of a village

named Khota Qabar (grave of a donkey) located on the north of the Karakoram Highway. Here, he writes, exists a grave of a donkey that played an important role in providing civil supplies to Muslim fighters who were at war with non-believers. It is said that here lived one Subhan Khan who owned this donkey. He was a rich man and was also a supporter of the Muslim soldiers who were encircled by their rivals. Supply lines to Muslims were snapped and every human effort was thwarted. Subhan pushed his trained and wise donkey to carry the supplies to the trapped party.

On an unfortunate day the enemy spotted the donkey and it was shot dead. Fortunately, Muslims overwhelmed the enemy and then Subhan went out in search of his missing donkey which was found dead in a ditch. The performance of the donkey was immensely appreci-

Punjabi Books

ated by the people and they decided to bury the beast with honour. And that was done. According to Arshad, the grave is still there and the village is now named after it. This is close to Havelian which once had a grand Haveli by a local chief and it was a halting station for travellers.

Among the Mughal kings, Akbar and Jahangir used to pass through this area on their way to Kashmir. Once Jahangir was heading towards Kashmir with Noor Jahan when the empress developed a problem with her eyes. Someone advised her to wash her eyes with the water of river Kunhar. Her eyes were cured and she gave the name of Nain Sukh to the river which is still used by people of this area. The other origin of the name is in two parts, Koh and Nihar, Koh means mountain and Nihar means a canal or water.

It was at Balakot where Muslim Mujahideen under the

command of Syed Ahmad Shaheed and Shah Ismaeel had fought the last battle against the Sikhs. Both of them were martyred and are buried in Balakot. The town has now turned into a vast graveyard of innocent people.

Arshad names many of the towns and villages like Batgram, Bassian, Kala Dhaka, Alai, Boli in Hasma valley, Maira, Jabba, Jaborri, Garhi Habibullah and Ghazikot, all these have been turned into mounds of earth. Mittikot is the name of a mound where was located the haveli of Wasil Khan, from where Syed Ahmad Shaheed had commanded his forces against the enemy. These are some of the stories told by Arshad Malik in Hindko, the language of the earthquake-affected people of these beautiful valleys.

★ ★ ★ ★ ★

PUNJABI ADAB.. quarterly magazine of the Punjabi Adabi Board; editors Raja Rasalu, Parveen Malik and Zahid Hasan; pp 128; Price Rs25; Published from 17/15 Outfall Road, Sant Nagar, Lahore.

It is said that a few minutes before an earthquake water in dry wells rushes in and they go dry. Likewise, many animals, including dogs, cattle and birds are disturbed and behave unusually. This has been scientifically established. Poet Shahida Dilawar Shah in her poem says:

*Asmanan tey rall pakheru, rola
pandey ditthey nein,
Koi museebat ais shehr tey,
aawan wali honi aey.*

The museebat or tragedy has taken over the northern parts of the country. Incidentally the latest issue, the No 73, was published much before the tragedy struck but a poet from Boi (a badly affected area of Abbottabad), Asif Saqib, seems to reflect on the event.

*Kachey dhahrey, kachey kot-
they, barfan dey toofanan andar,
Bhijdey, girdey, khaldey
dhaindey, Mera chhappar hor vi
lissa,*

Jhakarr barish uss toon dahdey
—STM

Rozana
Khabran

لہور

روزانہ

خبران

چیت ایگزیکٹو

ضیا شاہ

شمارہ 233

جلد 2 ہفتہ 19 شعبان المعظم 1426ھ 24 ستمبر 2005ء 19 سوہ 2062 ب صفحہ 4 محل 3 روپے

اک گواچی شام

شاہدہ دلاور نال پہلا تعارف اک کالم نویس دی حیثیت نال ی۔ اوہدے کالم بڑے مکمل 'شاکستہ تے لوکاں دے نویں نویں مسئلایاں نال ہم آہنگ ہوندے۔ اوہناں نوں پڑھن دا بڑا مزہ آؤندا۔ اوہ لوکاں دے دکھاں دے احساس وچ ڈب کے قلم چلاؤندی تے اوہدا قلم بے خوف و خطر لوکاں دیاں لوڑاں 'تھوڑاں تے ہلکھاں' نکاس 'معاشی تے معاشرتی ان پدھریاں نوں اُلکھدا اُلکھدا امر ہو جاندا۔ تے ہن اوہدا شاعری دا مجموعہ دیکھ کے ذوقی خوشی ہوئی۔ اوہدے نال بطور شاعر دی پاک جیہاں تعارف ضروری پر ایہہ نہیں سی پتہ کہ اوہ ایلی ہی بھیتی اک کتاب دی مصنفہ دی بن جائے گی۔ میرا خیال ی کہ اوہدے کالماں دی کتاب پیاں آوے گی۔

مظہر جعفری

اک گواچی شام شاہدہ دلاور دی شاعری دا پہلا مجموعہ اے ایہدے وچ 80 نظمیں '3 غزلاں' اک کالی' اک چو مصرعہ' اک یک مصرعہ تے کچھ مائے میں نظمیں دے عنوان بڑے سادہ پر معنوی اعتبار نال مضبوط ایہہ سارے دے سارے عنوان انسانی و سیب نال میل کھانڈے نیں کوئی عنوان ایہہا نہیں جھوں پڑھ کے اپنی زمین تال جڑت دا احساس نہ ہو تھوڑے اوہ زمین بھانویں شہر دا وی ہووے بھانویں پنڈاں تھانواں دی دونوں دا واضح فرق اوہیاں نظماں وچ اُجھار ہوئے اندازے پنڈاں دے واسیاں دی سادگی تے دریاوی بھولپن تے شہر ان وچ دوہ دی ہوئی افراتفری پاروں شہریاں دی بے بسی تے کمزوری اک فطری گل اے پر پنڈاں وچوں آؤن والے اوہ اپنے ہاں شہر ان اندر گواہیت دے نیں۔ شاہدہ دی شاعری دیکھ دے جس زندہ معاشرے وچ تازہ ہوا دے جھونکے واک اے جہاں اک

نوں آجی جڑت واک پنہام دیدی اے۔ پنجابی دے عظیم دانشور، شاعر تے لایب حسین شاہ بوراں اپنے مضمون راہیں شاہدہ دلاور دی شاعری تے مکمل چاٹن پایا اے تے شاہدہ دلاور نے اکھیاں اے کہ "میں کیہ اکھاں؟" "تلیب وچ ڈانکر انعام اکھن جاوید ہور اں کھلے تیں کہ شاہدہ دلاور شاہدہ ڈونگا تے سوچ پر تاں ولی تے فوہنگی اے اوہا جو کہ مسئلایاں دا بڑا بھر ویاں شعور رکھدی اے۔ ڈاکٹر صاحب دی رائے اپنے اندر وزن رکھدی اے تے شاہدہ دلاور ایس نکل تے پورا اتردی اے۔ میرے خیال موجب جہاں شاعر اپنی شاعری دے اندر عام لوکاں دے دکھاں نوں بھاری حیثیت نہیں دیندا لہو دی شاعری بڑی بھیتی لوکاں دے دکھاں توں مت جانکی اے۔ ایس وجوں شاہدہ دی شاعری زندہ شاعری اے تے لوکاں سڈھ ہاں اندر نقش رہن واپا ہے۔

شاہدہ کوکوں ایس حراہ شاعری دی سن دے رہے آں پر پتہ نہیں کس نے ایس پرانے وچ اپنی حراہ شاعری نوں کیوں شامل نہیں کیتا۔ ہو سکدا اے کہ اوہ آؤندی ہلک نوں اک وکھرا حراہ شاعری دا پرانہ سانبوں پڑھن لئی دے گی۔ انشاء اللہ

تکھن والیاں لئی

ساڈے پڑھن والے جیسے سانبوں اپنی شاعری تے نثری تحریراں کھلے نیں اوتھے اوہناں نوں گزارش اے کہ اوہ جیسے جیسے لطیفہ وی سانبوں کھلن۔ ایس اوہناں دے کھلے لطیفے اوہناں دے نال نال روزانہ "فیراں" وچ چھاپاں گے۔

ایڈیٹر خیر ان

12: لارنس روڈ لاہور

لبرٹی، پھر زکیت و فرائض اور کراچی کے اسلام آباد قسوں کو ویسے چھین والا
پنجابی دایا اخبار۔ ایسے لوگ دے فرائض اور دین سویر نوں شائع ہون والا روزنامہ
”خبریں“ لاہور اسلام آباد کراچی سکھر حیدر آباد ملتان پشاور ملتان مظفر آباد
(آزاد کشمیر) قسوں کو ویسے چھین والا۔ دوپہر دے اخبار داں وچوں سبھ قسوں کو
چھین والا روزنامہ ”نیا اخبار“ لاہور کراچی اسلام آباد ملتان حیدر آباد
پشاور قسوں کو ویسے شائع ہون والا۔ سندھ وچ شائع ہون والا روزنامہ ”خبروں“
دی ایسے لوگ دے فرائض اور کراچی سکھر حیدر آباد قسوں کو ویسے نکلا والا۔

نکیاں نکیاں نظماں تے وڈیاں وڈیاں گلاں

جیہاں دی نہ گن ہووے
خالی سارے کھیسے
کارواں دے نال کم چاواں
بنک دے نکلے پھیرے
در کشاپ تے جا کے دی تے
کم کر نالیاں اوکھا
”وے جانبدار پ دے نال تے“
مکتاں توں سوکھا
اک ہور نظم و کیمو
تردید در تردید
اک عورت تے
اج اخبار وچ
کیتی اے تردید
”چودھری ہورال
ریپ نہیں کیا
کل دی خبر اے جھونڈ
میری دھمی کو نہیں ڈکی
چودھری بے قصور“
رود وکل دے وی تے
اج اے پپ چنتی
کل ہی بخر مال کھوتا
اج ہوا غورا

اک ویلا سی چدوں پنجابی دی کتاب پھون وارواج
ایڈا زیادہ نہیں سی تے کوئی ناؤں ناؤں پنجابی دی کتاب
چھپی سی۔ خوشی دی گل اے پنجابی وچ چھپن والیاں
کتاباں دی تعداد وچ دن بدن وادھا ہو رہیا اے۔ تے آئے
دن کسے نہ کسے نوں پنجابی کتاب نوں ویکھن دا موقع ملدا
ریندا اے۔ ایہناں کتاباں دی لکھائی چھاپی تے ناٹل وی
سلاکھن جوگ ہونڈے نہیں سکوں اک اندازے موجب ہن۔
آرودو دے مقابلے وچ پنجابی دیاں کتاباں بوتیاں چھپ رہیاں
نیں۔ ایہناں وچ لوب دیاں وکھو وکھ صفحاں پڑھن نوں
ملدیاں نہیں۔ یعنی شاعری افسانہ تنقید ڈرامہ تے سیرت
دیاں کتاباں عام چھپدیاں نہیں۔ ایہ مطلب ایہہ وے پئی
پنجابی لکھاری ہر صنف وچ نوں تجربے کر رہے نہیں۔
پنجابی لوب دے ایس رجحان وچ جھلس بھولتا کم لوہاں
نوجوان لکھاریاں داسانے آیتھو دے صرف چھپن چھپان دے
شوق پاروں کتاب لے آؤندے نہیں۔ پر ایہناں نوں لکھاریاں
وچوں کچھ ایہی وی نہیں دیاں لکھتاں پڑھ کے اک خوشی
بھری حیرت ہونڈی اے۔ لوہتاں دا مشاہدہ تے سوچ دی
ڈوٹھکھائی لوہتاں دی نال بل گونڈھی سا کچھ دی گواہی دیندی
اے۔ ہن تے پنجابی لوب وچ پھیاں دا بڑو لوہا اے۔ کچھ ورہے
پہاں تائیں سیدہ بانجی زلمہ صدیقی پاجرہ مشکور پروین شہ
دین شاہین نازلی ام لکھی شفقت سلطانہ ججویری یعنی انہیں
اشرف خوشنودہ بیگم تے عذرا امیر وغیرہ پنجابی لوب دے اہم
نال کچھ جانڈے سن۔ جد کہ انج ڈاکٹر نبیل عمر نیلسا تابیدہ

ایہہ نگلی اپنا نیر کل
ہلے گی بیان
”کسے نہ خبر جھ کے ڈکیا
نہ ہوا غورا
سیاسی نال گھروں سی
نویاسی نال“
پیار وچ نفع نقصان دی گل ایس
انداز نال کر دی اے
اک داری بے پھیرا پاویں

کالے بیل

رمضان شاکر

درانی پروین کل سو فیہ بیدار
صغری صدف تے شاہدہ دلاور شہ
ورگے نال بڑے آکھڑیں نہیں۔
ایہناں ساریاں دیاں لکھتاں وچ بڑی
چٹکی پائی جاندی اے تے ایہناں
دیاں لکھتاں لوہی پرچیاں تے لوہی
کھلاں وچ شوق نال پڑھیاں تے
سڈیاں جاندیاں نہیں۔ ایہناں
ساریاں دیاں وچ سب قسوں کی مر

تیر اکھ نقصان نہیں
نہ آؤں تے میرے دل دا
بچہ اگل جہان نہیں
شاہدہ اپنے دیس نال ہی بھرواں پیار کر دی اے۔ ہر
دم اوہ دیاں خیر ای مسکدی اے۔ زبیاں بوئیاں قدراں نوں
موڈلیاں تے اجڑیاں دستیاں نوں دسان دا عزم تے جذبہ
رکھدی اے۔ دیس بارے اوہدی اک نظم و کیمو۔
دیس دی خیر
کو جھان کوڑھاں
دیسوں مارنڈاواں کے
آجڑی وچ سمجھیاں
انج دساواں کے
جو جو قدراں
بے قدر توں
زبیاں نہیں
وڈا بھرا

دی شاہدہ دلاور شہ اے۔ جہدی شاعری داپہا مجموعہ ”اک
گواہی شام“ دے سرائیاں ہل چھپ کے سامنے آیا اے۔ آکھیا
جاندا اے پئی جے سویر دھلیا شام نوں گھر آجیوے تے لوہتاں
کھلیا نہیں کھندے۔ پر جے بندہ سویر دا گواہی ہووے تے شام
پے جیوے تے غیر شام دی گواہی جیوے تے ڈوٹھی مشکل پے
جاندی اے۔ انج ایس جس زمانے وچ وس رہے آں۔ لوہتے
نڈل کا اس دے لوکھ دی شام تے پئی پئی گواہی گئی اے۔
”اک گواہی شام“ وچ غزل، نظم، دوہا کافی نامیاں تے
چو مصرعے درگیاں ساریاں صنفاں شامل ہیں۔ ایہں مجموعے
نوں پڑھ کے ایہدے بارے گل کرن نوں جی کر داسے۔
کتاب داناں سوہتاں تے معنوی اعتبار نال ڈوٹھکھادی۔ انج
گدا اے پئی شاہدہ دلاور شہ اپنے تجربے نوں اہتہ بنا کے
مشاہدہ کر دی اے۔ ویلے دی بنش تے جھ رکھدی اے تے
اپنے آل دواں بون والیاں ناٹھناں تے زبانتیاں نوں ویکھ
کے رہ نہیں سکدی۔ پہاں تے اندر اندر سڑدی کوکھدی
اے تے تیر جیوے ایہہ دکھ دوسوں باہر دے جیوے تے اپنے اندر
دے ساڑے ہو فرائض شاعر دا چوٹا لاپا کے سدھمے پھرے
رنگ ڈھنگ نال کاغذ تے ٹیک ویندی اے۔ شاہدہ انہیاں
نکیاں نکیاں نظماں راہیں عام جیے نظماں وچ وڈیاں۔ ایہں گلاں
بیان کر دیندی اے۔ لوہدی اک نظم و کیمو
اک دی راز بھسمنہ ہویا

کر کے ”موڈلیاواں کے
میرے خیال وچ شاہدہ دلاور شہ ڈوٹھی سوچ تے
جے جڈیاں نوں نوں نکارنگ دین والی شاعر اے۔ پنجابی لوب
وچ خوبصورت، وادھا اے تے پنجاب دی زمین وچوں اک
نوٹ چٹھہ بنایا اے۔ جہاں پنجابی شاعری تے اوہ وچ زرخیزی
پیدا کر کے نوں تے رنگ برنگے پھل کھڑاں داسیوے گا۔
رہ کرے کہ عام لوکاں کوں جوی شام گواہی گئی
اے لوہہ مڑ لکھ جاوے تے شام دیاں کھلاں روزی روزگار
دے دکھاں نوں داں وچ خوشی دی گواہی لہر وڈاں جہدے
پاروں پونیر ایہدہ اوسد اوکھا دین گنگ پے۔
۲۰۰۲ء

دن دے
چنے صافے توں
نئے میب لکا تے دن دے
رات دی کالی نکل تے

لکھن والیاں لی

سارے پڑھن والے جیسے ساناں اپنی شاعری تے
نثری تحریراں کھلے نہیں اوتھے اوہناں نوں گزارش
اے کہ اوہ جیکے جیکے ایٹھے وی ساناں لکھن۔ ایس
اوہناں دے کھلے ایٹھے اوہناں دے نال نال روزانہ
”خبریں“ وچ چھاپاں گے۔

ایڈیٹر خبریں
12 اگست 2005ء

گدا اے پئی شاہدہ دلاور شہ نوں پنجابی نال بڑا پیار
تے لگاؤ اے۔ ایسے نئی اوہنے اردو شاعری کر دیاں کر دیاں
پاسا پر تاتے اپنی ماں بولی نوں جڈیاں دے اعتبار دا زور دینا
کے شاعری شروع کر دی۔ اوہنے حیاتی دے کھلے ار
مستطیاں نوں بڑی سادگی تے آسانی تے روانی نال اپنی بیان کیا
اے پئی پڑھن والو دے بغیر نہیں رہندے۔
نظم متناسب توں سوکھا وچ اوکھدی اے
تے گلاں میں جری مارے
نہ کھادیاں دی ورتی